

ATHENAEUM

PISMO POŚWIĘCONE

HISTORII, FILOZOFII, LI-
TERATURZE SZTUKOM,
I KRYTYCE.

i t. d.

WYDAWCA

J. I. KRASZEWSKI.

WILNO.

NAKLAD I Druk T. GLÜCKSBERGA

KSIĘGARZA I TYPOGRAFA WILEŃSKIEJ CESARSKIEJ MED.
CHIR. AKADEMII I SZKOŁY BIAŁORUSKIEGO NAUKOWEGO WYDZIAŁU.

1841.

INSTYTUT

BADAŃ LITERACKICH PAN
BIBLIOTEKA

00-330 Warszawa, ul. Nowy Świat 72

Tel. 26-68-62

<https://rcin.org.pl>

Pozwolono drukować pod warunkiem złożenia po wydrukowaniu egzemplarzy prawem przepisanych w Komitecie Cenzury. Wilno 1841 roku 3 Września.

*Cenzor, Professor b. Uniwersytetu Wileńskiego
Radzca Kollegialny i Kawaler.*

JAN WASZKIEWICZ.

5957

MAJ 1841
BIBLIOTEKA
WILNO

<https://rcin.org.pl>

SPIS RZECZY

w Tomie VI Athenacum.

	Stron
Od wydawcy	1
I. FILOZOFJA.	
<i>Kilka słów o polemice Chrześcijańskiej, w przedmiotach moralno-filozoficznych. przez Kapłana Dyecez. Kamieniec-Podolskiej . . . . .</i>	3.
II. HISTORJA.	
<i>Wiadomość o włościwych litewskich latopiscach, przez Prof. Ign. Daniłowicza . . . . .</i>	13.
<i>Legacio ad nove Civitatis et Colenses conventiones (1503), udzielone przez Prof. I. Daniłowicza . . . . .</i>	62.
<i>Pomniki xvi wieku, udzielone przez Hr. Leona Rzysszczewskiego . . . . .</i>	67.
<i>ŚŚ. Perpetua i Felicita, przez X. I. Hotowińskiego . . . . .</i>	80.
<i>Zabytek historyczny o Pińsku, przez X. Antoniego Moszyńskiego udzielony . . . . .</i>	91.
III. LITERATURA.	
<i>Ożenienie, z pamiętek Sewer. Soplicy, przez Henryka Hr. Rzewuskiego . . . . .</i>	103.
<i>Skazka o Wasilisie i Iwanie Gorochu, przez Rom. Podbereskiego . . . . .</i>	114.
<i>Kodeń nad Bugiem, ze Wspomnień J. I. Kraśzewskiego . . . . .</i>	128.
<i>Noc Tarassowa, powieść ukraińska. Z. Fiss . . .</i>	135.
<i>Gieron prawy, przez K. Bujuńskiego . . . . .</i>	165.
<i>Wyjątek z powieści: P. Starosta Kaniowski, A. Grozy . . . . .</i>	197.
<i>Jasyr Bałowski, Grozy . . . . .</i>	205.
<i>Kozak Sawa, M. Jezierskiego . . . . .</i>	211.

IV. SZTUKI.

<i>Krótki rys dziejów malarstwa, Okres Iszy</i> <i>przez K. J. Komornickiego . . . . .</i>	217.
<i>Gabinet Obrazów w Iwańkowcach, przez Alex.</i> <i>Przeddzieckiego . . . . .</i>	241.

V. KRYTYKA.

<i>Zaścianek Johna of Dycalp, przez M. Grabow-</i> <i>skiego . . . . .</i>	255.

VI. ROZMAITOSCI.

<i>Uwagi nad artykułem P. M. Grabowskiego etc.,</i> <i>przez Kobiętę . . . . .</i>	262
<i>Słówko o Bibliotekach prywatnych, X. Ant. Mo-</i> <i>szyńskiego . . . . .</i>	269
<i>Historja Keścielna X. Pratała Szantyrya . . . . .</i>	274
<i>Najnowsze dzieła . . . . .</i>	277
<i>Rozmaitości od Nru 5 do 278 . . . . .</i>	278.

PRENUMERATA.

Po otrzymaniu niniejszego Tomu, który jest ostatnim I-go Oddziału, szanowni Prenumeratorowie zechcą wcześniej nadsyłać przedpłatę na Oddział II-gi, jeżeli w regularném odbieraniu wychodzących Tomów przerwy doznawać nie chcą.

Pieniądze mogą być przesłane do Teofila Glücksberga w Wilnie lub Kijowie — jako też i do Pocztańtu w St. Petersburgu, i do Pocztańtu gubernialnego w Wilnie.

Cena Viciu Tomów na papierze welinowym, (tylko dla prenumeratorów) w Wilnie rs. 6.

Z pocztą rub. as. 25.

jęj przeprowadzenia; tedy i w dziejach, większej stokroć ten wart wdzięczności, co stare kroniki i akta na świat wydaje, aniżeli ten, co z gotowych książek układa dzieje. Wieluż to ustrzeglibyśmy się błędów, gdyby wszystkie rękopismienne kroniki i akta ludów wydrukowane zostały; ileż to grubych ksiąg nie obarczałoby literackich stołów.

IGNACY DANIŁOWICZ

Prof. Mosk. Uniw.

Moskwa

w Marcu 1841 r.

Legacio ad nove Civitatis et Colenses Conventiones. (1503)

(Wysłane przez Króla Alexandra z Wilna i poruczone Lanckorońskiemu, z rękopismu współczesnego, udzielone przez Prof: I. Daniłowicza.)

*Vulgaris ad idem ut supra quin Lanczkoronsky
ydioma Latinum ignoraret.*

Aezkolwye wassa mylosez Rtorziszce na Seymach
zyemskych bili nauczony, od posłow kthorzy od Króla
yego miłoszcy na Seymi bili posslany, przes ktorez
posły ijego mylosez rozkażal bil na Seymyech powy-
edzesz nynycyschich krothko, rolyą swoyą, a wssakoz
yego mylosez, nynye poleczył a lych tho wassey my-
losezy powyedżyal, a wssakosz pod Ssyrszymy słowy,
y tesz przetho ysz y. m. przydał nyeczho alycz tho
w. m. powyedżał, czho lepak w pijotrkwye, dobrze
ssyrzey bandze przekładano, w. m. tho czho potrzeb
yesth ku rzeczy pospolitey y ku rzeczam byczaczyn.

A przetho snadz thako mowyanecz naprzodku jako na malych seymyech mowiono, yego mylosez dal w. m. powyedzecz ysz wascha myloseh rozumnye byerzecze rzecz kaszda nyszli yego mylosez sam rozumye, ydysz yego m. nowym gospodarzem w panstwie w thym szostal.

Thako ysz w. m. dosyagnyceze thego rozumy swymy wissokymi ktora potrzeba doczyska rzecz pospolita, Królestwa yego m. kthore nyeprziaszny sthare ma Krolesthwo, ktore szya thesz nowe poczynaya.

Hic incipit Latina translatio.

Y wyecze w. m. jako panowye mandrzy ktorego lyekarsthwa rzecz pospolitha potrzebuye ktorey rady y yakych nakladow, y yaka pranthkosczya potrzeb yesth opatrzych rzecz pospolitha, by na ostathek nyeupadla. Bysmy ostatecznye nyeszgineli. By thez Krolesthwo tho nakoniecz abo skazono od nyeprziazcol abo posyandzyono od poganow nyebilo.

Y rzeklem yż w yecze w. m. kthoram pranthkosczya potrzeb uceth a by poradzono y kthoram gothowosczya uboczym, jako naszymy nyeprziazczelye swa praukosczya, a nye pyeniecznymi alye wlasnymi moeczami swimi nas boi vija.

Thako theż nam potrzeb thak potrzeb sprawowacz abysmy rychley prandzey lepszym szradzenim y lepszym sposobyenym wygeszdzali zawszdi przeciw nyeprziazcelom, y przeczyw nyeprziasnyam kthore sya pod czaszem okazuya.

A przetho Krol yego mi. pan nass milosczywy Seymy poloził w pyotrkowye pospoliti Krolesthwu wszythkyemu na wthora nyedzyle w posth w. m. then na ktoryszech sya syczali y ynszym zyemam zyemskie, a thakyesz onym zyemyam polskym drugi zyemski pospolith w kolye na nyedzelya w posth pyerwszą.

Alye ysz potrzeb yest Radą wsyach o nowym obyczayu ku obronye, o nowe szradzenye, o lepsze spo-

sobyenye, y theż o nakłady kthorymybi y brzemyena walek thych możony biez snosetony, y theż brzemyona wssysthkyey rzeczy pospolitey.

Potrzeb theż radzycz o pomocy braczyney nassey panom Litewskym, o braczya prussy y o sansyady prussy ktorzyz snadź ynsze rzeczy mysslyą a sprawa ya a swlascza pan mystrz prussky.

Theż potrzeb radzycz o Turczach od kthorych ze tho Cesarza pokoy thaki iaki mogl bycz przynyeson a wssakoz widzy sya yego myloseczy yż thako mamy du-facz themu pokoyowy, yako y then poganyn gynssych lath mynalych zachowawal, a tho wassecha m. dobrze vyc.

Theż, o tatarzech o przekopskich kthorych ze tho Turek w pokoy swoy snadź umyslne wpissacz nyechczal s ktorimyz tatory yusz pospolitha abo po prawdze mowyanecz powssednya walka mamy yako kazdy z w. m. nyetelko vidzy alie theż oczyrpyalyancz mączą, czego sya pan bog pozał.

Theż o Walaszynye ktory nowa walką podnyosl nowy pych y nowa woyną y sskoda uczynyl.

Theż o Ksyandzu Kunracze (mazowieckim) yako-by skoyon aby nyekarzył, y theż aby nyecostala przy nym abo s nyego przyeczyna nyeprzyaczelom, prussom, Krolowy Rzymyskymn, walassynowy, moskwyczyniowi, Ksanzanthom ych myloseczy chezanez czso dzalacz przyczyw panu nassemu mi. y przyczyw pansthwam yego, nadzieye mogli by myecz w Ksyazanczu w thym w yego porozumyenyv y w yego stalony, jakosz strach jest by nyepothakano go sthym, aby wsyal pansthwa ynsche wyemyeczkyh (sic) stronach za ostatek pasth swych mazoweskych.

Theż o zamkoch o russkich które nyekthore skazone nyektore zubozone a szwlasza Camyenyecz, halicz, o kthorych oprawyenye y sietowane potrzeb yesth radzycz bo dochodow ynych nyemaya.

Theż o pany Wangri sansyady nasse ktorzy w kthorym są porozumieniy s nany yego m. nyerozumye, y owsem mnyma yego m. yż w gych nadzieą walassyn, thak vissoko yesth smial y podnyosl sya przeczyw Krolesthwy.

Theż o wynoschenye poddanych iego mylosczy s Krolesthwa do sansyadow yako y do przyaczol, y esthli tho ma bycz mylczano, abo yako przeczyw themu ma bycz dzalano.

Theż o viplaczenye possagow kthore Ksyonzantha ych miloscz zyanczovye panow nassych milosczywych myecz cheza. Jakoss tho ssyrzey w pyotrkowye przełożam.

Theż o yego myloscz pana nassego mylosczywego y o statu yego m. Krolewski, kthoregoz maiestath nyema w derzenyw gimyenyą stolu swego krolewskiego, a thako radzycz dostateczne nyemoże rzeczam byczanczym sy owsem trudno vyedczecz skand yego myloscz zywnoscz swą myalbi myecz, czym myalbi dwor chowacz, czym odprawycz poselstwa wyelkye y male, czym posly male y wyelkye ku czemu wssyshtkyemu potreb yesth wyelkyego na klach y wyelkyego dostathkv.

Snadz mowya nyektorzy yzby yego miloscz vyelye quithanciami rozdal y vyelye gynyanya zawyodl (zastawił) rad bi yego m. tho wydzał aby w. m. raczyła rozważyć madrze a rozumnye yako vyelkye wyprawy nakladi y strawy na yego myloscz jednego czasu przysly byly.

Kazdi tho rozumycz moze ysz y. m. nakladem swym na Krolesthwo przyal. ysz y. m. skarbow zadnych, pokladow zadnych, dochodow czalych zadnych nyenalazl.

A w. m. rozumye skthorym nakladem mogli bycz oprawyon pogrzeb yego mylosczy braczsky Krolewski, Coronacyya yego m. strawy xyanzecze, strawy poslow

snamyenythych, zaplathy abo odprawy zolnyerskye, zaplathy, y odprawy slug dworzan od smarłych brackich Krolewskich, wyplaczenie dlugow brackich Krolewskich, wyprawa yego do Lythwy czo sya wssysthko dzalo rozmyslne a poradne. Thako yakosz ynak bycz nyemoglo.

Thesz ma bycz radzono o gynsze wyeskye, sprawy y potrzeby kthore z thak ssyroko a snadz ssyrzey banda prekladany przez yego m. wpyotrkowye.

Przetho yego m., prosy, radzy y kzsse, aby w. m. raczylicze thakye posly y thako wyelye, y offsem vyan-
czey nyszli ynssych czassow bywalo, abyseze raczyli obracz a poslacz na ony seymi, kolski, a pothym na pyotrkowsky, kthorzysby w. m. gymyanyem, mogli radzycz rzeczom thym potrzebnym, a pothym w kolye sgodzywssysya zonymy zye myamy, aby wpiotrkowye mogli tho uczynicz czo bandze vradzono, czobyseze w. m. vlozycz vradzycz y vezynycz myely y mogli byseze tham byli.

A yego mylosez w. m. dal powyedzec, yż yego m. ve wssythkym cheze bicz powoley czo wassa m. radzycz bandzecz w piotrkowye, czoby bylo ku polypsseny wrzechy pospolithey ku obronye lyepssey y thakyesz czso bandzye lepssego a szaslywssego yego mylosczy a thakyez Korony wssysthkyey, yakosz tho yego milosez w pyotrkowye ssyrzey snadz oznamy.

(Koniec.)